

Zlatko Keser

Za Tonka

Prošlo je već dosta vremena otkada me je Željka zamolila da nešto napišem o Tonku, našem zajedničkom prijatelju. Tada sam ideju pohlepno prihvatio jer što ima lakše nego napisati nešto o čovjeku kojega tiho, zbilja prijateljski voliš.

Otada su dani prolazili brzo a lakomislenost koja je preuzela tu zadaću nikako da raskine ugovor s lijenošću.

Prošli su i dani maškara i sva ona vesela, druga lica u nama koja su šareno plesala opustjela su u pustinji istog i svakodnevnog.

A to svakodnevje sjeda čovjeku na grbaču uvijek poslije veselih ako ne baš i sretnih dana i opet bičuje tu ljudsku marvu i tjera je uvijek u istom pravcu kraju koji kraja nema.

Mislio sam: lako će mi biti – pa o Tonku znam sve! A onda, počeo sam tonuti u tjeskobu svoje prirode sluteći da ne smijem dopustiti lakoumlju da mi otme dragost kada treba nešto izreći o riječi koja može značiti mnogo. Riječ – prijateljstvo – prijatelj. Zbilja – što je to? Vidim da mi je čelično pero već počelo shvaćati da će morati pisati a ne risati. Znam, pero moje, da bi ti najvoljelo sada kihnuti kapljice tuša na ovu osunčanu ploču papira ali ovaj put to ti ne smijem dopustiti jer bismo se ubrzo zajedno izgubili – znaš već gdje.

Ne, ne prekoravaj me zbog moje male prijevare, ali evo, dopustit ću ti da i u slovima pronadeš svoju nezasitnu glad da postaneš mrljom.

Evo, dopuštam tvom čeličnom kljunu da nacрта neko slovo pa ćeš ubrzo vidjeti da tvoj put izoran slovima ne treba uvijek biti neznan.

Gle – slovo O – ooooooooo – o tanko – debelo, pa s onom kvačicom na svom tjemenu izgleda skoro klaunovski: O...O...O – može te i pogledati. Vidiš, pero moje, kako smo već podmakli s ovim slovcima.

A vidiš li neku tajnu u tome? Pogađaš, naravno – to je još jedan od načina da se ne kaže ono bitno. (Napij se tuša i kapljicu štedi.) A sad odgonetajmo mistiku slova PRIJATELJ. Pustimo tu riječ. Zato kažem – slova. 8 slova.

Broj kozmičke ravnoteže. Koliko je prekrasnih kupola sazidano u oktogonalnom obliku!? Nakon sedmog dana osmi je dan, dan pravедnika...

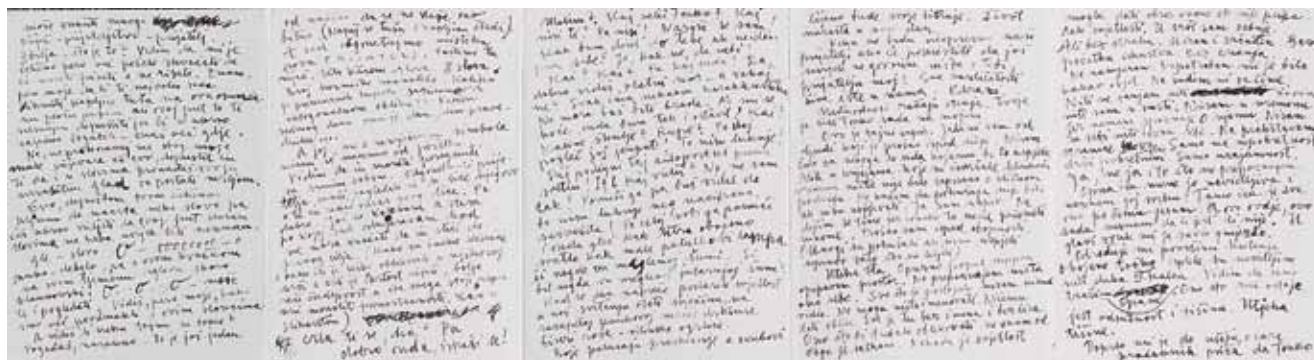
A joj, ni s razrješenjem simbola nisam se maknuo od početka.

Vidim da ću morati posegnuti za samim sobom. Odgonetnuti prijatelja znači zagledati se u lice njegovo a tu ću naći odraz svojega lica. Pa dobro. Još se kolebam a staza po kojoj sad odmjeravam hod ne mora značiti da ću stići do pravog cilja. (Kako su čudne rečenice i kako ih je teško oblikovati u njihovoj srži a srž je škrtost riječi, bolje reći štedljivost a iza svega stoji uspravni monolit jednostavnosti. Kao u slikarstvu)

Crta ti se, ha? Pa dobro onda, iskaži se! i packao bi, ha? Nego kaj!

Molim? Kaj veliš Tonko? Kaj nisi ti? Pa nisi! Nariši se sam! Kak bum došel do tebe ak ne idem prek sebe? Je, kak ne, da ne bi! Kai? Kai? Pa kaj onda! Da, dobro vidiš, zlatni nos – a zakaj ne? Svak ima nekakvu karakteristiku. Ne mora baš biti brada. Ak mi se hoće, onda bum tak i ostavil! Kai? Kakve školje? Rupe? Pa daj pogleč još jenput! To nisu luknje!

Daj podigni taj autoportret prema svetlu! I? I kaj vidiš? No ne sam tak! Pomiči ga pa buš videl da to nisu luknje neg nacifrana sazvežđa! Po celoj sobi ga pomiči i onda gleč kak titra obojeno svetlo kak mali patulkovi lampaši negde vu meglenoj šumi. Si bil negda vu meglenoj jutarnjoj šumi? Kad se dan napreže podariti svjetlost a noć svitanju oteti svežinu, na razapetoj paukovoju mreži drhture biseri rose – vilinske ogrlice.

Boje palucaju praskozorje a zvukovi lijeno bude svoje traje. Život naraste u novi dan.

Neka ne budu neoprezni naši prijatelji ako će pomisliti da još uvijek ne govorim ništa o Tebi, prijatelju moj! Sve različitosti žive iste u nama. Odrazi.

Međuodnosi rađaju stanja. Tvoje je lice Tonko sada na mojem.

Ovo je tajni zapis. Jedini sam od ljudi koji je prošao ispod dūge. Nisam čuo za nikoga do sada kojemu bi to uspelo. Niti u knjigama koje su izdržale hladnoću vremena ništa nije bilo zapisano o sličnom podvigu. Ne kažem da pokušaja nije bilo, ali nisu uspijevali. Ja sam uspio. Ne dičim se time jer ionako to neću priznati nikome. Prošao sam ispod obojenosti. (Mnogi su pokušali ali nisu uspjeli upravo zato što su htjeli.)

Utiha tla. Oprezno poput slijepca opipavam prostor. Ne prepoznajem ništa oko sebe. Sve što je postojalo nisam nikad vidio. Ne mogu ništa imenovati. Ničemu dati oblik. Sve je tu bez imena i bez lica. Ono što bi trebalo oblikovati ne znam od čega je satkano. Nekada je svjetlost mogla dati obris onome što nije pripadalo svjetlosti. U srži sam zebnje. Ali bez straha. Miran i začuđen. Bez početka isku-

stva. Bez znanja. Ne namjeran. Nepotreban mi je bilo kakav osjet. Ne žudim ni za čime. Niti ne sanjam niti živim niti sam u smrti. Nisam u vremenu jer nemam spoznaje o njemu. Nisam u sebi niti izvan sebe. Ne prelistavam stranice snova. Samo me nepokretnost drži pokretnim. Samo uzajamnost. Ja, ne ja i to što ne prepoznajem.

Opna iza mene je nevidljiva i ne znam joj svrhu. Tamo iza je sve ono po čemu jesam. A ovo ovdje, ovo sada ne znam da li jest ili nije. U glavi zvuk mi je savio gnijezdo.

Određuje mi površinu kretanja. Obojene točke isplele su nevidljive niti duha Tkalca. Vidim da samo tražim spasa. Ono što mi ostaje jest odsutnost i tišina. Utjeha tišine.

Doprlo mi je do ušiju, o care pradavnih priča da Tonko pruža svoje ruke svojim prijateljima i uvijek daje a ne uzima.

Spreman je uvijek pomoći i ohrabriti onoga koji se želi iščupati iz ugriza neuspjeha. a u drugom zna vidjeti dragocjenost još neotkrivenog. I što ima ljepše od takvog drugovanja koje nam pruža Tonko kad nam radost nadimlje pluća i tada bi najradije pomilovali Mjesec i zagrlili Sunce. Zato se nadam da je ta meka gibljivost mediteranca i usamljenost sjevernog krajputaša zlatni novčić s licem i naličjem našeg prijateljstva.

pozdravljam Te moj prijatelju

Keser

Zagreb 12. 3. 2012.

ponedjeljak, dan poslije 3.

korizmenog. Bernard, Budislav